

PATRIMONI ETNOLÒGIC I CULTURA POPULAR (II)

El calendari festiu

- Calendari: organització social del temps (sistema econòmic i poder polític).
- Calendari tradicional religiós cristià: festes tradicionals (*temps llarg*).
- Calendari modern: festes modernes nacionals-estats (*temps mitjà*).
- Calendari contemporani: festes de la modernitat global (mercat, institucions transnacionals), (*temps curt*).
- Model festiu mediterrani

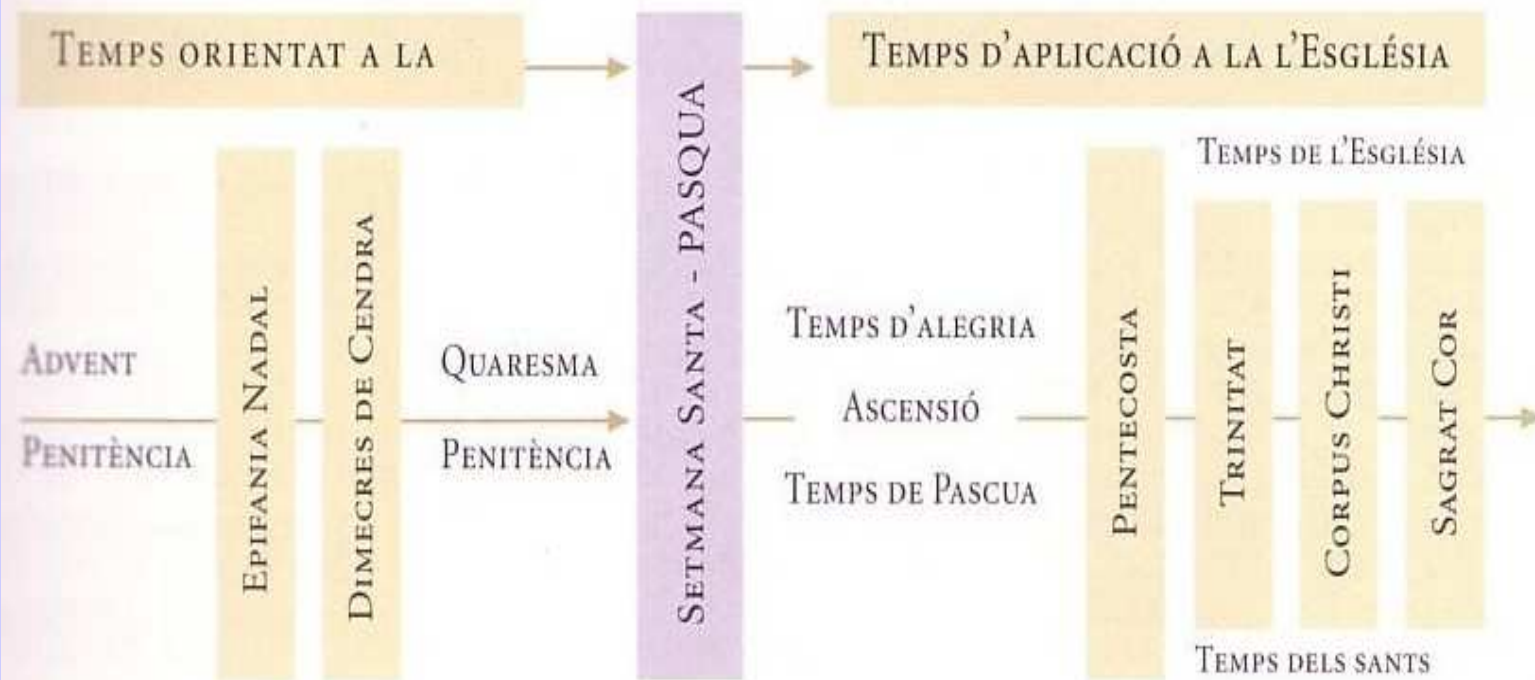
El calendari festiu tradicional

- Festes religioses universals (Nadal, Epifania, Carnaval, Pasqua, Corpus).
- Festes religioses regionals (sant Antoni Abat, sant Jordi).
- Festes religioses locals (sant Josep).
- Festes civils reials (noces, coronacions).
- Festa: dispositiu social mnemotècnic (celebració, commemoració, representació).

Calendari festiu tradicional

- **Cristià litúrgic (sistema commemoratiu).**
 - Advent
 - Nadal-Epifania
 - Quaresma-Setmana Santa-Pasqua
 - Ascensió-Pentecosta-Trinitat
 - Corpus-Sagrat Cor
 - Cristos (advocacions).
 - Verges (etapes i advocacions).
 - Santoral (màrtirs, advocats, personatges).
- **Matriu actualitzada de la cultura popular occidental (teatre de carrer tradicional).**

L' ANY LITÚRGIC

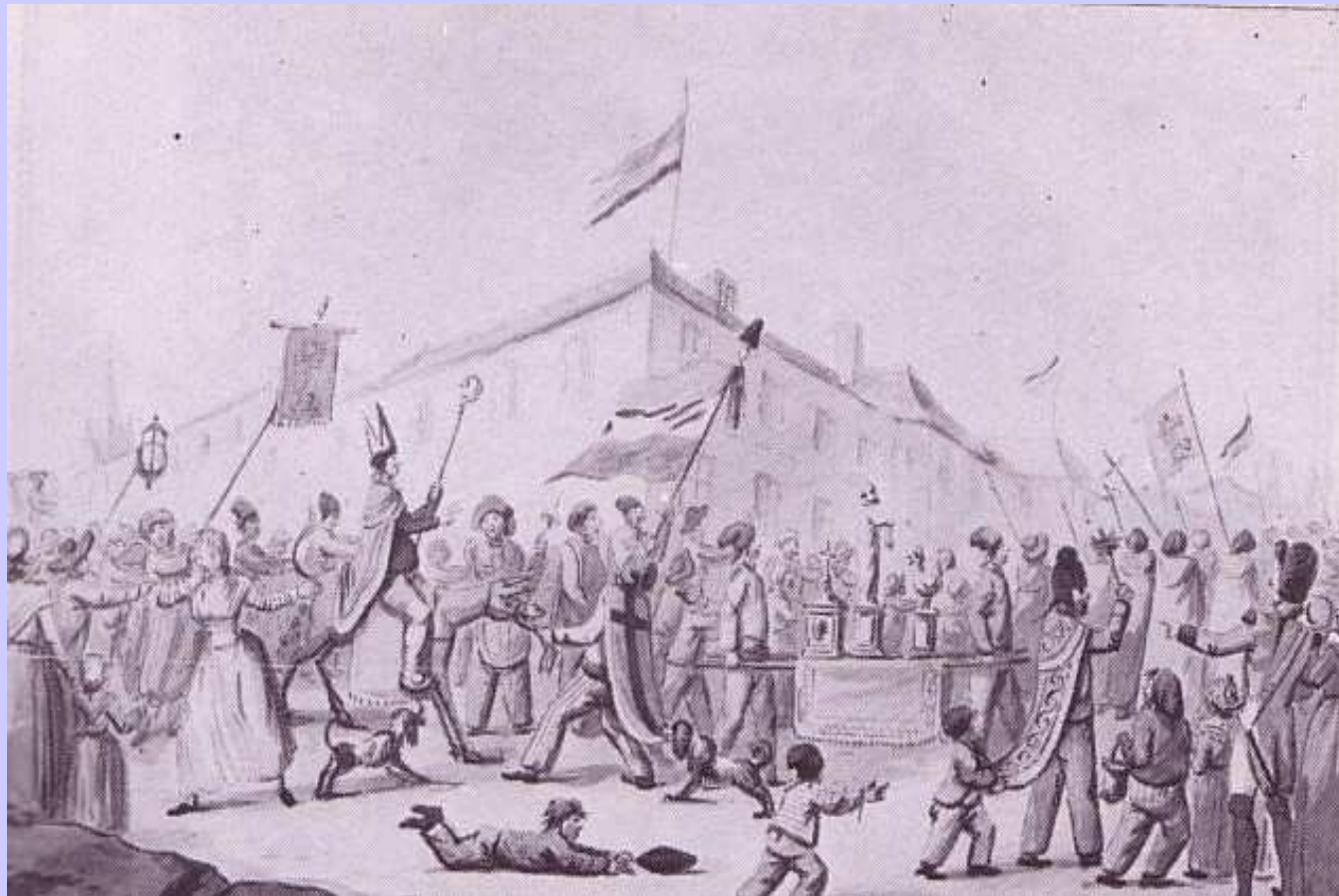

Calendari festiu tradicional

- Cicle de Carnaval (desembre-febrer).
- Cicle de Quaresma-Pasqua (març-abril).
- Cicle de l'amor (maig-juny).
- Cicle d'estiu: festes patronals de sants i marededeus (juliol-setembre).
- Cicle de tardor: festes de collita i record de difunts (octubre-novembre).

El calendari festiu modern

- Festes civils nacionals (religions civils: rituals, litúrgies, icones, mites, pietats civicopolítiques).
- Festes civils revolucionàries (transcendències intramundanes o seculars).
- Festes civils regionals (diades).
- Festes locals (civils i religioses).
- Caps de setmana, ponts i vacances.
- Indeterminació festiva
- Retorn rítmic (productivitat).

FIESTA

pro cultura libertaria

SKLEROSIS
ASTO PITUAK
VIBRADORES

LAKELO C.S.O.A
Santurtzi
MAIATZAK
20.20h.

28

17h. expo&videos, info sobre las
bibliotecas anarquistas en Mexico.

Noves festes globals (gestió).

- Concerts i festivals pop-rock (*FIB*).
- Jocs Olímpics i campionats mundials
- Triomfs esportius, espectacles televisius.
- Conferències i fòrums mundials
- Mani-*festa*-cions i *parades* (*orgull gai*).
- Festes solidàries i de la diversitat
- Festes comercials (centre d'oci i esplai).
- Dies mundials (oficials i alternatius).

(*Comunitats i identitats transnacionals*).

(*Connexions rituals transnacionals*).

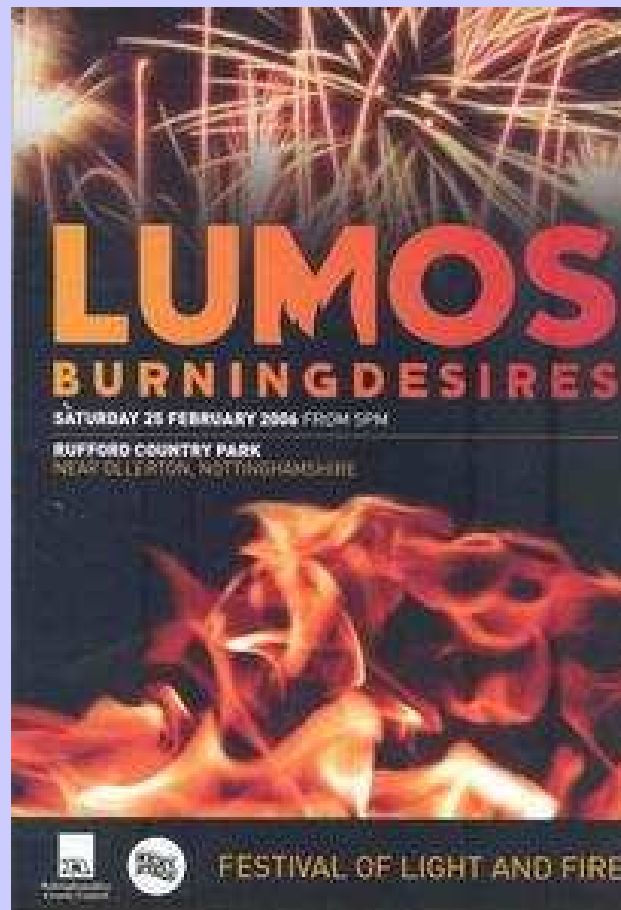

Festes globals o globalitzades

- Festa local tradicional turistitzada (*Sanfermines, Setmana Santa, Palio de Siena*).
- Festa local tradicional mediatitzada (*Carnaval de Rio, Halloween, Oktoberfest*).
- Festa local moderna globalitzada (*Love Parade Berlin, Carnaval Nothing Hill, Woodstock*).
- Festa global tradicional (*Nadal, Pasqua*).
- Festa global moderna (*1 de maig, olimpíades, sant Valentí, dia del pare*).
- Festa global tardomoderna (*dies mundials*).
- Festivització de la quotidianitat (*mercat*).

Glocalització de les festes

- Mediatització-espectacularització
- Exportació-importació
- Mercantilització i turistificació
- Participació intercultural
- Homogeneïtzació (estandardització de festejos).
- Diferenciació (expressió de la identitat).
- Hibridació (mescla d'elements festius: carnaval africà globalitzat).
- Desfestivització-revitalització.
- Festes globals (entorn transnacional).
- De les festes de tots a les festes per a tots (gestió).

Model festiu mediterrani

- Producte d'hibridació cultural històrica
- Comunitat participativa
- Realitat espaciotemporal fugissera
- Rememoració històrica diversa
- Motivació estètica i no utilitària
- Acció ritual i lúdica
- Ambient obert i hospitalari

Evolució de les festes

- Les festes precristianes (calendari festiu romà).
- La cristianització del calendari romà (segle IV).
- Consolidació del calendari festiu cristià (cristianització).
- Reforma i Contrarreforma: festa barroca (segle XVII).
- La crítica il·lustrada de la festa tradicional (segle XVIII).
- La festa burgesa (segle XIX), (secularització).
- Les festes revolucionàries (segle XX).
- La festa totalitzada (franquisme).
- La festa democràtica i patrimonialitzada (des de 1978), (patrimonialització).

Tipologia de festes. Criteris de classificació.

- Cronològic (temps).
- Espacial (espai).
- Històric (època).
- Caràcter (dimensió).
- Activitat (tipus predominant).

Tipologia de festes. Criteri cronològic.

- Ordinàries
 - Hivern
 - Primavera
 - Estiu
 - Tardor
 - *Fixes*
 - *Mòbils*
- Extraordinàries

Tipologia de festes. Criteri espacial.

- Globals (*Nadal, cap d'any, 1 de maig*).
- Internacionals (*dia d'Àfrica, Hispanitat*)
- Nacionals (*14 juliol, dia Constitució*)
- Regionals (*sant Jordi, Falles, Santiago*)
- Comarcals (*porrats, tamborrades*).
- Locals (*patronal de poble*).
- Veïnals (*patronal de carrer o barri*).
- Familiars (*aniversaris, bodes*).

Tipologia de festes. Criteri històric.

- Festa tradicional o premoderna (*carnaval, Corpus*).
- Festa moderna (*falles, moros i cristians, Oktoberfest*)
- Festa contemporània (modernitat globalitzada o segona modernitat), (*Nothing Hill, Love Parade*).

Tipologia de festes. Criteri de caràcter.

- Oficials (*9 d'octubre*)/no oficials (*dia dels innocents*).
- Sacres (*Corpus*)/profanes (*arbres de maig*)
- Públiques (*Sanfermines*)/Privades (*familiars*)
- Llibertàries (*carnaval*)/comunitàries (*Feria de Abril*)/autoritàries (*dia del Cabdill*).

Tipologia de festes. Criteri d'activitat.

- Rememoració religiosa
- Rememoració històrica
- Inversió
- Foc
- Bous
- Romeries-pelegrinatges
- Polítics (*partits, sindicats*).
- Esportives
- Reivindicatives (*ONG...*)
- Escolars (*escoles*).
- Musicals
- Turístiques
- Comercials (*empreses...*).
- Culturals-patrimonials (*Dia del llibre i la rosa*)
- Professionals
- Trànsit o pas
- Ètniques (*immigrants*).
- Interculturals
- Gastronòmiques

Tipologia de festes. Ritus de pas.

- Naixement
- Infantesa a pubertat
- Pubertat a adolescència
- Adolescència a edat adulta
- Edat adulta a vellesa (jubilació).
- Augment d'estatus
- Fi d'estudis
- Servei militar (quintos).
- Començament i final de treball
- Matrimoni
- Divorci
- Retorn
- Estrena de casa
- Millora de salut
- Alliberament
- Mort

Dimensions socials de la festa

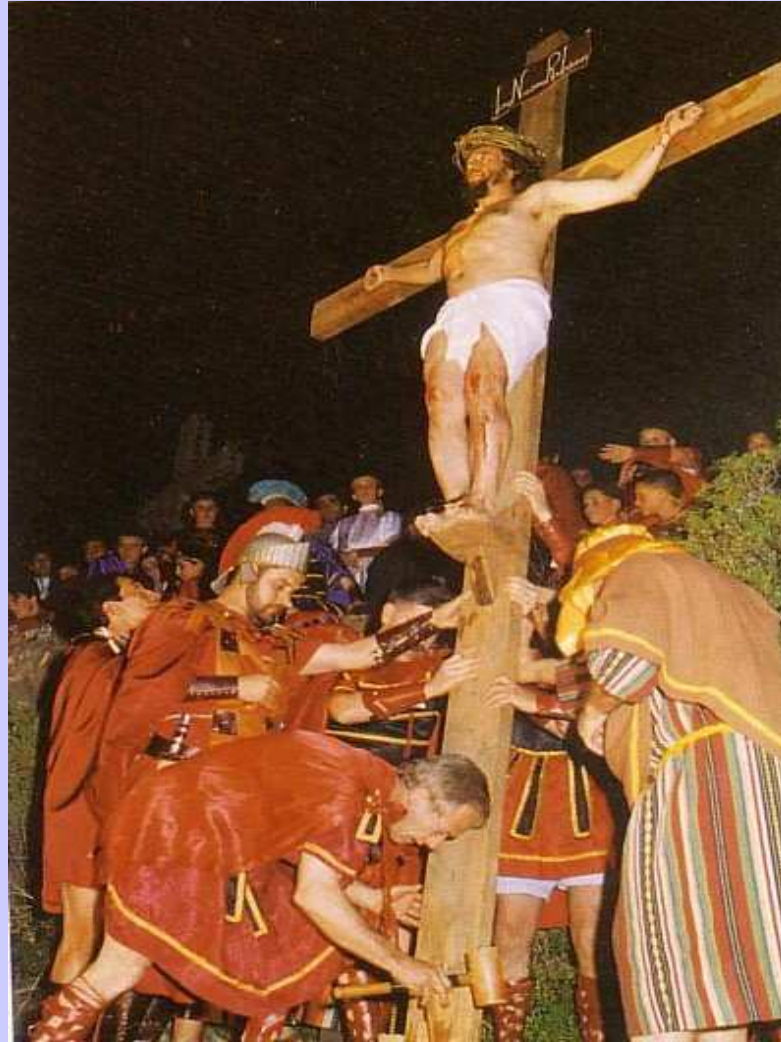
- Històrica
- Econòmica
- Geogràfica
- Ideològica
- Política
- Identitària
- Mítico-religiosa
- Cultural-patrimonial
- Performativa
- Artística
- Pedagògica
- Mediàtica
- Lúdica
- Científicotècnica
- Individual-psicològica
- Transgressora
- Legitimadora

Caràcter de la festa

- Reflexivitat festiva com a reflex.
Autoreferencialitat narcisista i etnocèntrica (monòleg/identitat):
 - Comunitat celebrant
 - Comunitat celebrada
- Reflexivitat festiva com a diàleg amb els altres (diàleg/identitats).
 - Comunitat celebrant
 - Comunitats externes

Caràcter de la festa

- Expressivitat
 - Sentit vital (“segona vida”).
 - Identitat col·lectiva i tradició
 - Estètica
- Instrumentalitat
 - Oci reparador (caps de setmana, ponts, vacances).
 - Mercaderia
 - Instrument polític

Trets de la festa

- Ritualització espaciotemporal (*cronotòps festius*).
- Reproducció, reestructuració i transgressió de l'ordre social.
- Elements centrípets i centrífugs
- Expressió i celebració reflexiva de la identitat: il·lusió de comunitat.
- Comunicació expressiva
- Comunió-unió i distinció-diferenciació
- Mercantilització-festivalització

Estructura de la festa

- Temps (cronologia, cicles).
- Espai (llocs rituals o geografia ritual).
- Objecte celebrat (motiu central).
- Subjecte celebrant (comunitat): local (preindustrial) o translocal (actual).
- Subjecte espectador (turistes, públic, informadors, estudiosos).
- Seqüència ritual (programa de festejos: proliferació, planificació i burocratització).